

FINANCIAL STATEMENTS
INCLUDING THE
ADJUSTMENTS

ගැළපුම් සටහන්

මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට යොදාගත යුතු නිවැරදි අගයන් ලැබෙන සේ සිදු කළ යුතු වෙනස්කම් සඳහා ගිණුම්වල ගලපනු ලබන සටහන් ගැළපුම් සටහන් වේ.

ගැළපුම් සටහන්වලින් කෙරෙන්නේ වත්කම්, වගකීම්, ආදායම්, වියදම් හා හිමිකම් යන ගිණුම්වල ගිණුම් කාලච්ඡේදයට අදාළ ව පැවතිය යුතු වටිනාකම් සකස් කිරීමයි.

ආදායම්වලට අදාළ ව මුදලින් ලැබුණු ප්‍රමාණය කුමක් වුවත් වියදම්වලට අදාළ ව මුදලින් ගෙවූ ප්‍රමාණය කුමක් වුවත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතුළත් කළ යුතු වන්නේ කාලච්ඡේදයට අදාළ ප්‍රමාණයයි. එය උපචිත සංකල්පය යි.

ගැළපුම් සටහන් ගිණුම්වලට ඇතුළත් කරනුයේ පොදු ප්‍ර'භලය මගිනි.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේ දී ගැළපුම් සටහන් යොදා ගැනීමේ වැදගත්කම

- ලෙජර් ගිණුම්වල සඳහන් වටිනාකම් ගිණුම් කාලච්ඡේදය අවසන් වන දිනට යාවත්කාලීන කළ හැකි වීම.
- ගිණුම් කාලච්ඡේදය තුළ ඉපයූ ලාභය හෝ අලාභය හෙවත් මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵලය නිවැරදි ව ගණනය කළ හැකි වීම.
- ගිණුම් කාලච්ඡේදය අවසන් වන දිනට ව්‍යාපාරයේ වත්කම්, වගකීම් හා හිමිකම් හෙවත් මූල්‍ය තත්ත්ව වඩාත් නිවැරදි ව අනාවරණය කළ හැකි වීම.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශන පොදුවේ පිළිගත් මූලධර්මවලට සහ ප්‍රමිතිවලට අනුකූල ව සකස් කළ හැකි වීම.
- ව්‍යාපාරය කෙරෙහි ඇල්මක් දක්වන විවිධ පාර්ශ්වවලට ව්‍යාපාරය සම්බන්ධ ව නිවැරදි තොරතුරු භාවිත කර නිවැරදි තීරණ ගැනීමට හැකි වීම.

ගැලපුම් සටහන් වාර්තා කිරීම

තනි පුද්ගල හෙවත් කේවල ස්වෘමි ව්‍යාපාරයක මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේ දී බලපාන ගැලපුම් සටහන් කිහිපයක් පහත දැක්වේ.

- උපචිත වියදම්
- ලැබිය යුතු ආදායම්
- බොල්ඡාය
- ක්ෂයවීම්

ClassWork.LK

උපචිත වියදම් (ගෙවිය යුතු වියදම්)

ගිණුම් කාලච්ඡේදය තුළ දී ව්‍යාපාරය විසින් ලබාගෙන ඇති සේවා වෙනුවෙන් ගිණුම් කාලච්ඡේදය අවසන් දිනය වන විටත් නොගෙවා ඇති වියදම් ය.

උපචිත වියදම් වටිනාකම ව්‍යාපාරයේ වගකීමකි.

අදාළ වියදම් ගිණුම	හර	(වියදම් වැඩි වීම)
උපචිත වියදම් ගිණුම	බැර	(වගකීම් වැඩි වීම)

උදා : උපචිත රක්ෂණ ගාස්තුව
උපචිත කඩ කුලිය
උපචිත බැංකු ණය පොලිය

උපචිත ප්‍රමාණයන් අදාළ වියදම් ගිණුම්වල ගැලපූ පසු කාලච්ඡේදයට අදාළ වියදම ලැබෙන අතර එය ලාභ හෝ අලාභ ප්‍රකාශනය තුළ වියදම් ලෙස ඇතුළත් කළ යුතුය.

මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනයේ ජංගම වගකීම් යටතේ උපචිත වියදම් ප්‍රමාණය දැක්විය යුතුය.

ලාභ හෝ අලාභ ප්‍රකාශනය (උද්ධෘතය)
රු.

රක්ෂණ ගාස්තු	6 000
කඩ කුලී	96 000
බැංකු ණය පොලී	6 000

මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය (උද්ධෘතය)
රු.

ජංගම වගකීම්	
උපචිත රක්ෂණ ගාස්තු	2 000
උපචිත කඩ කුලී	16 000
උපචිත බැංකු ණය පොලී	1 000

ලැබිය යුතු ආදායම් (උපචිත ආදායම්)

ගිණුම් කාලච්ඡේදයට අදාළ ව ලැබිය යුතු නමුත් ගිණුම් කාලපරිච්ඡේදය අවසාන වන විටත් ව්‍යාපාරයට ලැබී නැති ආදායම් ය.

ලැබිය යුතු ප්‍රමාණය ව්‍යාපාරයේ වත්කමක් වේ.

පොදු ජ'නලයක් මගින් උපචිත ආදායම් ගළපයි.

ලැබිය යුතු ආදායම් ගිණුම	හර (වත්කම් වැඩි වීම)
අදාළ ආදායම් ගිණුම	බැර (ආදායම් වැඩි වීම)

උදා : ලැබිය යුතු කුලී ආදායම්
ලැබිය යුතු පොලී ආදායම්

ලැබිය යුතු ප්‍රමාණ අදාළ ආදායම් ගිණුම්වල ගැලපූ පසු කාලච්ඡේදයට අදාළ ආදායම ලැබෙන අතර එය ලාභ හෝ අලාභ ප්‍රකාශයේ ආදායම් ලෙස ඇතුළත් කළ යුතු ය.

මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනයේ ජංගම වත්කම් යටතේ ලැබිය යුතු ආදායම් ප්‍රමාණය දැක්විය යුතුය.

ලාභ හෝ අලාභ ප්‍රකාශනය (උද්ධෘත) රු.

කුලී ආදායම්	15 000
පොලී ආදායම්	9 000

මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය (උද්ධෘත) රු.

ජංගම වත්කම්	
උපචිත කුලී ආදායම්	3 000
උපචිත පොලී ආදායම්	1 000

බොල් ණය

කුමන හේතුවක් මත හෝ ණයගැතියකුගෙන් අයවිය යුතු මුදලක් නිශ්චිත ව ම අයකරගත නොහැකි තත්ත්වයට පත් වුවහොත් එසේ නොලැබේ යැයි තීරණය කරන ණය ප්‍රමාණයයි.

බොල් ණය නිසා ණයගැති වන්නේම් අගය අඩු වන අතර එම වටිනාකම ව්‍යාපාරයට අලාභයක් වන අතර අලාභය වියදමක් ලෙස හඳුනා ගනී.

බොල් ණය ගිණුම	හර (වියදම් වැඩි වීම)
ණයගැති ගිණුම	බැර (වන්නම් අඩු වීම)

ක්ෂය වීම

වත්කමේ ඵලදායී ජීවකාලය තුළ භාවිතය හෝ යල් පැනීම නිසා අගය අඩු වූ ප්‍රමාණය ක්ෂය ලෙස හැඳින්වේ.

ක්ෂය කළ යුතු වන්නේ නැවත විකිණීමේ පරමාර්ථයෙන් තොර ව ව්‍යාපාරයේ දිගුකාලීන ප්‍රයෝජනය සඳහා නිබන්ධ ගොඩනැගිලි, යන්ත්‍රෝපකරණ, කාර්යාල උපකරණ, මෝටර් රථ වැනි ජංගම නොවන වත්කම් ය.

ක්ෂය වීමට හේතු : දිරාපත්වීම
වැහැරීම
යල් පැනීම

වත්කමක් භාවිතයට ගත හැකි තත්ත්වයට හා ස්ථානයට ගෙන එන තෙක් දැරූ සියලු පිරිවැය අදාළ වත්කමේ මුළු පිරිවැය වේ.

සුන්බුන් වටිනාකම යනු වත්කමේ ඵලදායී ජීවකාලය අවසානයේ දී එම වත්කම විකිණීමෙන් ලබා ගත හැකි යැයි අපේක්ෂා කරන ශුද්ධ වටිනාකමයි.

$$\text{ශුද්ධ වටිනාකම} = \begin{array}{c} \text{අපේක්ෂිත} \\ \text{විකුණුම්} \\ \text{වටිනාකම} \end{array} - \begin{array}{c} \text{අපේක්ෂිත} \\ \text{විකුණුම්} \\ \text{වියදම්} \end{array}$$

ආපසු ලබාගත නොහැකි කොටස වියදමක් වේ.

වත්කමක ප්‍රයෝජනවත් ජීවකාලය යනු එම වත්කම තුළින් අපේක්ෂිත පරිදි සේවාවක් ලබා ගත හැකි කාලය හෝ නිෂ්පාදනය කළ හැකි යැයි අපේක්ෂිත ඒකක ප්‍රමාණය වේ.

අදාළ වත්කම කොපමණ ප්‍රමාණයකින් ක්ෂය කරන්නේ ද යන්න තීරණය වීමට බලපාන සාධක :

01. වත්කමේ පිරිවැය
02. වත්කමේ ප්‍රයෝජනවත් ජීවකාලය
03. වත්කමේ සුන්බුන් අගය

ක්ෂය කළ හැකි අගය = වත්කමක පිරිවැය - සුන්බුන් අගය

වත්කමක ක්ෂය කළ හැකි අගය එහි ඵලදායී ජීවකාලය පුරා වාර්ෂික ව සමාන වටිනාකමකින් කපා හැරීම සරල මාර්ග ක්ෂය ක්‍රමය ලෙස හැඳින්වේ.

මෙම ක්‍රමයේ දී වත්කමකට අදාළ වාර්ෂික ක්ෂය ප්‍රමාණය සෑම වර්ෂයකදීම සමානය.

$$\text{වාර්ෂික ක්ෂය ප්‍රමාණය} = \frac{\text{පිරිවැය} - \text{සුන්බුන් අගය}}{\text{ප්‍රයෝජනවත් ජීව කාලය}}$$

ප්‍රයෝජනවත් ජීවකාලය වෙනුවට ප්‍රතිශතයක් ද ගණනය කර යොදාගත හැකි ය.

එසේ ප්‍රතිශතයක් යොදා ගන්නා විට,

$$\text{වාර්ෂික ක්ෂය ප්‍රමාණය} = (\text{පිරිවැය} - \text{සුන්බුන් අගය}) \times \text{ක්ෂය ප්‍රතිශතය}$$

ක්ෂයවීම් ගිණුම්ගත කිරීම

අදාළ ක්ෂය ගිණුම හර (වියදම් වැඩි වීම)
ක්ෂය වෙන් කිරීමේ ගිණුම බැර

බැර සටහන ඇතුළත් කිරීම සඳහා ක්ෂය වෙන් කිරීමේ ගිණුම හමන් ගිණුමක් විවෘත කළ යුතු අතර එසේ කරනුයේ ක්ෂය වශයෙන් ලාභයෙන් ඉවත්වන කොටස එම ගිණුමට මාරු කර අදාළ වත්කම ඉවත් කරන තෙක් තබාගත යුතු බැවිනි.

ඕනෑම ගිණුම් කාලච්ඡේදයක් අවසානයේ දී ක්ෂය වෙන් කිරීම් ගිණුමේ පවතින බැර ශේෂයෙන් නියෝජනය වන්නේ ඒ දක්වා වාර්ෂික ව කර ඇති ක්ෂයවීම්වල එකතුවයි. මෙම ප්‍රමාණය මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනයේ දී අදාළ වත්කමේ පිරිවැයෙන් අඩු කර දක්වනු ලැබේ.

වත්කමක පිරිවැයෙන් සමුච්චිත ක්ෂය ප්‍රමාණය අඩු කළ පසු ඉතිරි වටිනාකම වත්කමේ ධාරණ අගය ලෙස හඳුන්වයි.

ජංගම නොවන වත්කම් මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනයේ ඉදිරිපත් කිරීම

ජංගම නොවන වත්කම්	පිරිවැය රු.	සමුච්චිත ක්ෂය රු.	ධාරණ අගය රු.
ගොඩනැගිලි මෝටර් රථ	XXX	(XX)	XX
	XXX	(XX)	XX
	XXXX	(XX)	XX

ClassWork.LK

ClassWork.LK